

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 55

van **ANNICK DE RIDDER**

datum: 26 september 2014

aan **BEN WEYTS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, VLAAMSE RAND, TOERISME EN DIERENWELZIJN

De Lijn - Misbruiken abonnementen

De Vlaamse vervoersmaatschappij De Lijn beschikt binnen het kader van haar abonnementstarieven over sociale tarieven om tegemoet te komen aan specifieke problematieken. Zo bestaan er reductietarieven voor personen ouder dan 65 jaar, gezinskorting en een apart tarief voor jongeren begeleid door een voorziening van de Bijzondere Jeugdzorg.

Daarnaast kunnen personen met een leefloon en gelijkgestelden, of personen die verblijven in een lokaal opvanginitiatief (LOI) voor 38 euro een Buzzy Pazz of Omnipas voor 12 maanden kopen. Een vijfde categorie bestaat voor houders van een "attest verhoogde tegemoetkoming geneeskundige zorgen", houders van een geldige kaart voor verhoogde tegemoetkoming van de NMBS of weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen. Ook zij kunnen een jaarabonnement verkrijgen voor 38 euro.

In het verleden is meermaals gebleken dat de aanvraagprocedure voor deze goedkopere vervoersbewijzen niet fraudebestendig is. De eerste maal, in 2006, ging het om attesten die afgeleverd waren door Waalse OCMW 's, of vervalsingen daarvan, voor personen die een vervoersgarantie-abonnement aanvroegen in Antwerpen. Ook mensen die beroepshalve actief waren, en dus niet behoorden tot de categorie rechthebbenden, slaagden erin om zo'n abonnement te bemachtigen, evenals personen die ambtelijk geschrapt bleken te zijn.

De Lijn en de toenmalige minister legden de oorzaak van de fraude bij de website van de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De standaardbrief voor de aanvraag was namelijk vrij te downloaden van hun website, waardoor sommige individuen via deze weg zelf vervalsingen maakten. Het formulier werd offline gehaald en in de daaropvolgende periode had men geen weet meer van eventuele fraude.

In het begin van dit jaar meldde ik de toenmalige minister, Hilde Crevits, dat de fraude hiermee desalniettemin niet van de baan was. Er waren gevallen bekend van personen die op basis van vervallen verblijfsdocumenten er toch in slaagden om zo'n jaarabonnement te pakken te krijgen. De minister antwoordde dat, sinds januari 2008, de procedure van het niet-digitaal attest voor heel Vlaanderen is afgeschaft. Hierdoor kunnen OCMW 's enkel nog rechtstreeks bij De Lijn abonnementen aanvragen via de aanlevering van zo'n elektronisch bestand.

De fraude lijkt dan ook verschoven te zijn van de Vlaamse OCMW 's naar de ziekenfondsen. Een greep uit de attesten van verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige zorgen waarover ik beschik:

- attesten daterend van begin juli 2014, met de vermelding "afvoering van ambtswege", uitgereikt door een ziekenfonds in Antwerpen. Die worden dus nog steeds gebruikt;
- een aanvraag voor tegemoetkoming van een persoon met een identiteitskaart model P, bedoeld voor diplomatieke zendingen en Internationale Organisaties;
- Franstalige attesten, uitgereikt door verschillende kantoren van de Socialistische Mutualiteit de Voorzorg (Antwerpen, Lier, Deurne ...).

Momenteel moet het personeel van De Lijn WIGW+Omnia-netabonnementen afleveren aan eenieder in het bezit van een "attest verhoogde tegemoetkoming geneeskundige zorgen", uitgereikt door een erkend ziekenfonds. Ook houders van een geldige kaart voor verhoogde tegemoetkoming van de NMBS en houders van een geldige WIGW-kaart krijgen zo'n abonnement. Hier is ruimte voor verbetering inzake fraudebestrijding: een oplossing zou kunnen zijn dat de medewerkers van De Lijn zelf een inhoudelijke afweging zouden kunnen maken over de mogelijke geldigheid van deze aanvragen.

Indachtig dat deze goedkopere abonnementen nodig en nuttig zijn om mensen van hun broodnodige basisbereikbaarheid te voorzien, is het essentieel dat fraude hierop wordt aangepakt.

1. Is de minister op de hoogte van misbruiken bij het afleveren van de vervoersgarantie-abonnementen?
2. Is de minister van plan zijn diensten een onderzoek te laten voeren naar de omvang van de frauduleuze aanvragen?
 - a) Heeft de minister weet van een verhoging van het aantal aanvragen via het systeem van de attesten verhoogde tegemoetkoming geneeskundige zorgen sinds de verstrenge procedure tussen de OCMW 's en de VVM De Lijn?
 - b) Is er zicht op eventuele gelijklopende fraude via het systeem van de verhoogde tegemoetkoming van de NMBS? En voor het systeem van de WIGW-kaart?
3. Zal er gezocht worden naar een sluitende procedure tussen De Lijn en de ziekenfondsen, NMBS en de uitreikers van de WIGW-kaarten? Dit zoals bv. deze tussen de OCMW 's en De Lijn, waarbij abonnementen enkel afgeleverd worden na rechtstreekse, elektronische aanvraag van het OCMW?
4. Kunnen de medewerkers van De Lijn beoordelingsbekwaamheid krijgen over de aanvragen, zodat zij frauduleuze aanvragen kunnen filteren uit de uitreikingsprocedure?
5. Is De Lijn verplicht Franstalige attesten te aanvaarden, uitgereikt door een Vlaams ziekenfonds en gericht aan een Vlaamse vervoersmaatschappij?

ANTWOORD

op vraag nr. 55 van 26 september 2014

van **ANNICK DE RIDDER**

1. Dergelijke abonnementen worden alleen nog afgeleverd op vraag van het OCMW zelf. Het zijn de OCMW's die de controle uitvoeren en bij gunstig gevolg aan De Lijn laten weten dat er aan een persoon een vervoersgarantie-abonnement mag worden uitgereikt.
2. a) De voorbije jaren is er inderdaad een stijging geweest van het aantal abonnementen dat wordt uitgereikt op basis van attesten 'Verhoogde tegemoetkoming':

2010	2011	2012	2013
86.425	103.644	113.614	123.589

Dit kan echter niet worden gelinkt aan de verstrengde procedure inzake vervoersgarantie-abonnementen.

De stijging van het aantal abonnementen aan sociaal tarief is vergelijkbaar met de stijging van het aantal rechthebbenden op dit abonnement, gecombineerd met toenemende percentage van deze rechthebbenden die dit statuut effectief aanvragen bij hun Ziekenfonds.

Verder werd het gratis vervoer voor Waalse en Brusselse 65-plussers in resp. mei en juni 2013 afgeschaft. Brusselse en Waalse 65-plussers die recht hebben op VT kunnen dergelijk abonnement De Lijn aanschaffen. Dit zorgde ook voor een stijging in het aantal abonnementen aan een sociaal tarief.

- b) Hierover heeft De Lijn geen informatie.
3. Bij de invoering van de elektronische abonnementen (op de MOBIB-kaart) kunnen we het systeem wijzigen. Voor wat de uitreiking van abonnementen 'Verhoogde Tegemoetkoming' betreft, zal De Lijn zich niet langer baseren op attesten die door de Ziekenfondsen worden uitgereikt. In de plaats zal een elektronische controle gebeuren van het statuut, dit via de beschikbare achterliggende databanken.
4. Het statuut 'Verhoogde tegemoetkoming' wordt toegekend op basis van 3 mogelijke voorwaarden. Verschillende van deze voorwaarden kunnen niet door medewerkers van de Lijn gecontroleerd worden (bvb inkomensonderzoek, rechthebbend op specifieke uitkering ...). Wel vraag ik aan De Lijn een "prima face" controle uit te voeren, indien de aanvraag kennelijk ongegrond lijkt te zijn, aan de hand van een bevraging bij de uitreikende instantie.
5. Het statuut 'Verhoogde Tegemoetkoming' is een nationaal statuut en wordt uitgereikt door Ziekenfondsen in heel België. De Lijn maakt diensgevolge het in de vraagstelling aangegeven onderscheid niet en moet ook Franstalige attesten aanvaarden.